

Short Insight

Economisch Bureau

22 april 2020

Nora Neuteboom
Senior econoom
nora.neuteboom@nl.abnamro.com

Veda Zeren
Data scientist

Kiamars Vafayi
Senior Data scientist

Nederland – Consument gegerepen door negatief sentiment

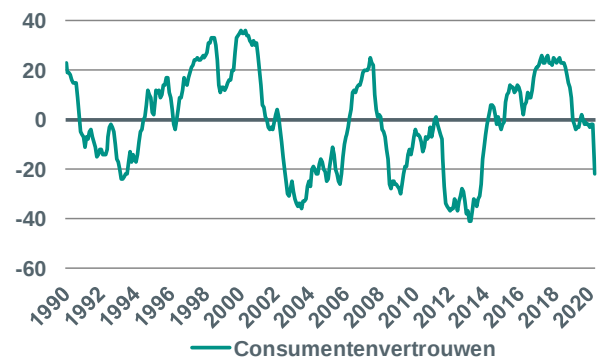
- Sterke daling consumentenvertrouwen in april (-20) weerspiegelt coronacrisis
- Daling in sentiment uit nieuwsartikelen was al in februari zichtbaar...
- ... maar sentiment krabbelt weer langzaam op uit het dal van eind maart

1. Sterke daling (-20) consumentenvertrouwen weerspiegelt coronacrisis

Het consumentenvertrouwen in april weerspiegelt duidelijk de coronacrisis. Het CBS registreerde met -20 de grootste daling ooit. Met een stand van -22 ligt het consumentenvertrouwen in april ver onder het gemiddelde over de afgelopen twintig jaar (-5) en onder het cijfer van maart (-2). De deelinidatoren waarin consumenten wordt gevraagd naar de toekomst zagen de grootste verslechtering. De economische situatie de komende 12 maanden (-69), de financiële situatie de komende 12 maanden (-16) en of het een gunstige tijd is voor grote aankopen (-38) zagen scherpe dalingen. In maart viel het consumentenvertrouwen (-2) erg mee. Dat kwam omdat een groot gedeelte van de respondenten al hadden gereageerd voordat de maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus werden genomen op donderdag 12 maart.

Consumentenvertrouwen daalt scherp in april

Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid; gecorrigeerd

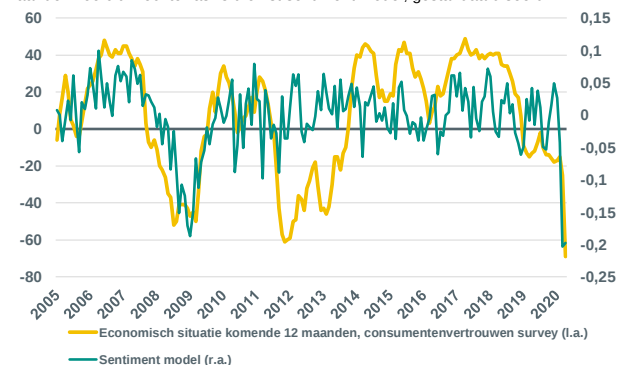
Bron: CBS

2. Negatief sentiment in het nieuws overheerst

Ook ons model om het sentiment in het nieuws te meten laat de scherpste daling ooit zien. Wij maken daarbij gebruik van machine learning modellen die artikelen automatisch analyseren op basis van positief en negatief woordgebruik (zie tekst box onderaan voor meer uitleg). In januari 2020 was dit sentiment nog licht positief, in februari zette echter de daling al in en in maart vond de scherpste daling ooit plaats. Het dieptepunt bevond zich in de week van 30 maart (-0,3). Het is bovendien de laagste stand ooit gemeten in onze dataset, nieuwsartikelen waren in de maand maart nog negatiever dan eind 2008/begin 2009 tijdens het dieptepunt van de financiële crisis. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat nieuws consumenten kan beïnvloeding in het koopgedrag en andere economische afwegingen. Wat je leest of hoort over de economische situatie bepaalt mede jouw vertrouwen in de toekomst. Het beïnvloed belangrijke beslissingen, zoals of je wisselt van baan, een nieuw huis koopt of extra spaargeld achterhoudt.

Ook scherpste daling ooit in nieuwssentiment

Linker-as: CBS consumentenvertrouwen, deelvraag over economische situatie 12 maanden vooruit. Rechter-as: Uitkomst sentiment model, gestandaardiseerd

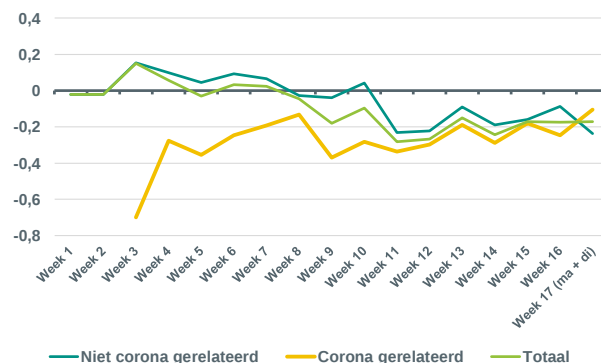
Bron: ABN Amro Economisch Bureau en CBS

3. Maar de bodem lijkt bereikt

Een belangrijke factor in de scherpe daling van sentiment is het corona-gerelateerde nieuws. Eind-januari ging ongeveer 20% van alle artikelen in het nieuws over corona, momenteel staat dat percentage op 60%. Echter, de scherpe daling van het sentiment in het nieuws die we zagen aan het begin van dit jaar lijkt af te remmen. In de eerste weken van april begon het sentiment af te vlakken en de afgelopen dagen lijkt het weer langzaam uit het dal op te krabbelen. Dit komt voornamelijk omdat corona-gerelateerde artikelen – gemeten door artikelen die tenminste een keer het woord 'corona' bevatten - een positiever sentiment laten zien. Dit komt waarschijnlijk doordat er meer positieve berichtgeving verschijnt over het verloop van het virus. Artikelen die niet gerelateerd zijn aan corona lijken juist op hetzelfde negatieve niveau te blijven hangen.

Corona gerelateerd nieuws klimt op uit dal

Uitkomst sentiment model, gestandaardiseerd; start in eerste week van 2020

Bron: ABN Amro Economisch Bureau

4. Corona negatief effect op duurzaamheid?

We maken ook gebruik van een *topic model* dat automatisch verschillende onderwerpen in het nieuws categoriseert. Een van deze onderwerpen is duurzaamheid. Daar zien we een interessant patroon ontstaan. Artikelen die over duurzaamheid én corona gaan - ongeveer de helft van het totaal in deze categorie in april - lijken een sterk negatief sentiment te vertonen. De andere helft van de artikelen die alléén over duurzaamheid gaan vertonen juist een heel positief sentiment. Dit lijkt het debat over duurzaamheid goed te weerspiegelen. Enerzijds kan de coronacrisis positief uitpakken voor het klimaat, denk bijvoorbeeld aan de CO2 uitstoot die we uitsparen door niet of nauwelijks te reizen. Anderzijds kan een schaarste van (financiële)middelen, die tijdens een crisis ontstaan, er toe leiden dat de duurzaamheidsagenda op het tweede plan komt, dan wel vertraging oploopt.

Artikelen over klimaat en duurzaamheid

Maand in 2020	Sentiment van artikelen niet gerelateerd aan corona	Sentiment van artikelen gerelateerd aan corona	Totaal sentiment	% gerelateerd aan corona
Jan	0,01		0,00	2%
Feb	-0,06		-0,06	1%
Maart	0,25	-0,04	0,19	20%
April	0,33	-0,15	0,11	46%

Bron: ABN AMRO Economisch Bureau. Uitkomst van Natural Language Processing modellen op categorie over klimaat en duurzaamheid, gestandaardiseerd

We maken gebruik van een combinatie van Natural Language Processing modellen (DistilBERT, Vader en TextBlob) om nieuwsartikelen te analyseren. Deze modellen kwantificeren het 'positieve of negatieve gevoel' dat mensen krijgen als ze een nieuwsartikel lezen op basis van het woordgebruik in het artikel. We standaardiseren deze resultaten in een marge tussen +0,25 en -0,25 waarin sentiment beweegt (+ is positief; - is negatief). Nieuwsartikelen over cultuur, kunst, eten, sport zijn eruit gefilterd. We kijken dus alleen naar een subset van artikelen over politiek, klimaat, economie, internationale betrekkingen, opinie en sociale thema's. Wij passen deze methodologie toe op artikelen van internationale kranten en analyseren zo'n 250 artikelen per dag. We hebben data over de periode 2005 tot nu. De uitkomsten correleren sterk met financiële markt indicatoren zoals de volatiliteit van de S&P 500 index (-0,70) afgeleid uit opties (VIX Index). De correlatie is negatief, want als het sentiment daalt neemt de volatiliteit op financiële markten toe. De correlatie neemt toe naarmate de marktcondities verslechteren. De afgelopen weken correleerden de twee tijdsreeksen maar liefst 90% (gemeten op wekelijkse basis). Ook de correlatie met aandelenindices is hoog, zeker in de afgelopen weken. Met een wekelijkse vertraging (1 week vertraging) correleert onze sentiment indicator met de S&P500 en Dow Jones index met respectievelijk 88 en 89 procent.

DISCLAIMER

Dit document is samengesteld door ABN AMRO. Het heeft uitsluitend als doel om financiële en algemene informatie te verstrekken over de economie. ABN AMRO behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot de informatie in het document en het document wordt uitsluitend aan u verstrekt voor uw informatie. Het is niet toegestaan dit document (geheel of deels) te kopiëren, distribueren, door te geven aan een derde of om het voor enig ander doel te gebruiken dan hier boven bedoeld. Dit document is informatief bedoeld en vormt geen aanbieding van effecten aan het publiek, of een uitnodiging om een aanbod te doen.

U mag niet om welke reden dan ook vertrouwen op de informatie, meningen, beramingen, en aannames in dit document noch dat het compleet, accuraat of juist is. Er wordt geen garantie gegeven, uitdrukkelijk of stilzwijgend, door of uit naam van ABN AMRO, haar directeuren, functionarissen, vertegenwoordigers, gelieerde partijen, groepsmaatschappijen of werknemers met betrekking tot de juistheid of volledigheid van de informatie in dit document, en geen enkele aansprakelijkheid wordt geaccepteerd voor enig verlies als direct of indirect gevolg van het gebruik van deze informatie. De opvattingen en meningen opgenomen hierin kunnen op enig moment aan verandering onderhevig zijn en ABN AMRO heeft geen enkele verplichting om de informatie in dit document na de datum hiervan te herzien.

Voordat u in enig product van ABN AMRO investeert, dient u zich te informeren over de verschillende financiële en andere risico's, alsmede mogelijke beperkingen voor u en uw investeringen als gevolg van toepasselijke wetgeving en regels. Indien u, na lezing van dit document, overweegt een investering te doen in een product, raadt ABN AMRO aan om een dergelijke investering met uw relatiemanager of persoonlijke adviseur te bespreken om nader te bezien of het relevante product – met inachtneming van alle mogelijke risico's – past bij uw investeringen. De waarde van beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garanties voor de toekomst. ABN AMRO behoudt zich het recht voor wijzigingen in dit materiaal aan te brengen.

Alle rechten voorbehouden